

Проект Положення про використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2026

Дата публікації: 2026-06-19

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/proiekt-polozhennia-pro-vykorystannia-tekhnologij-shtuchnoho-intelekt-u-pratsivnykamy-aporatu-verkhovnoho-sudu/>

Відомості про автора

Берназюк Ян

Верховний Суд

Текст документа

Проект для професійного та громадського обговорення

ПОЛОЖЕННЯ

про використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Предмет регулювання

1.1. Це Положення визначає правові, організаційні, етичні та безпекові засади використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду під час виконання службових обов'язків.

1.2. Це Положення встановлює:

1.2.1. основні принципи відповідального використання технологій штучного інтелекту;

1.2.2. допустимі напрями та межі використання технологій штучного інтелекту;

1.2.3. заборони та обмеження, спрямовані на захист незалежності суддів, таємниці ухвалення судового рішення, інформації з обмеженим доступом, персональних даних, прав і свобод людини та довіри до Верховного Суду;

1.2.4. вимоги до схвалення, обліку, використання, моніторингу та аудиту систем штучного інтелекту;

1.2.5. порядок перевірки результатів, отриманих із використанням технологій штучного інтелекту;

1.2.6. правила реагування на інциденти, пов'язані з використанням технологій штучного інтелекту;

1.2.7. загальні засади відповідальності працівників за порушення вимог цього Положення.

1.3. Це Положення є внутрішнім організаційним актом Верховного Суду і застосовується відповідно до Конституції України, законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про державну службу», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», процесуального законодавства України, міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких

надано Верховною Радою України, актів Верховного Суду, а також з урахуванням відповідних міжнародних стандартів відповідального використання технологій штучного інтелекту у сфері правосуддя.

Стаття 2. Мета Положення

- 2.1. Метою цього Положення є створення належних, безпечних, прозорих і відповідальних умов використання технологій штучного інтелекту в діяльності Апарату Верховного Суду для підвищення якості, оперативності та ефективності окремих робочих процесів без шкоди для незалежності суддів, прав людини, інформаційної безпеки та суспільної довіри до Верховного Суду.
- 2.2. Це Положення спрямоване на забезпечення такого підходу до використання технологій штучного інтелекту, за якого Верховний Суд:
- 2.2.1. визнає потенціал технологій штучного інтелекту для удосконалення аналітичної, інформаційної, організаційної, комунікаційної, перекладацької, навчальної та технічної діяльності Апарату;
 - 2.2.2. використовує технології штучного інтелекту лише як допоміжний інструмент, що не замінює людське критичне мислення, фахове судження, правову кваліфікацію, професійний досвід і персональну відповідальність працівника;
 - 2.2.3. не допускає використання технологій штучного інтелекту у спосіб, який може прямо чи опосередковано впливати на здійснення правосуддя, внутрішнє переконання судді, таємницю ухвалення судового рішення або зміст судового рішення;
 - 2.2.4. забезпечує захист інформації з обмеженим доступом, персональних даних, службової інформації, матеріалів судових справ та внутрішніх документів Верховного Суду;
 - 2.2.5. формує сучасну, відповідальну та орієнтовану на підтримання суспільної довіри модель використання технологій штучного інтелекту в судовій адміністрації.

Стаття 3. Межі дії Положення

- 3.1. Це Положення поширюється на всіх державних службовців і працівників Апарату Верховного Суду, які використовують, мають намір використовувати, ініціюють впровадження, адмініструють, супроводжують або оцінюють системи штучного інтелекту у межах службової діяльності.
- 3.2. Дія цього Положення поширюється на використання:
- 3.2.1. загальнодоступних систем штучного інтелекту;
 - 3.2.2. корпоративних, ліцензованих або хмарних систем штучного інтелекту, доступ до яких надано Верховному Суду;
 - 3.2.3. локальних систем штучного інтелекту, розміщених у захищеному інформаційному контурі Верховного Суду;
 - 3.2.4. систем штучного інтелекту, наданих Верховному Суду в межах міжнародної технічної допомоги, грантових програм, пілотних проєктів, меморандумів або інших форм співпраці з третіми сторонами;
 - 3.2.5. функцій штучного інтелекту, вбудованих у програмне забезпечення, зокрема інтелектуального пошуку, автодоповнення, автоматичного виправлення тексту, транскрибування, перекладу, узагальнення, класифікації, генерації тексту, зображень, аудіо, відео або програмного коду.
- 3.3. Це Положення не регулює зміст процесуальної діяльності суддів Верховного Суду під час здійснення правосуддя.
- 3.4. Жодне положення цього документа не може тлумачитися як дозвіл на використання технологій штучного інтелекту для заміни суддівського розсуду, оцінки доказів, встановлення фактичних обставин справи, формування правової позиції судді, ухвалення судового рішення або визначення результату розгляду конкретної справи.

3.5. Використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду не повинно прямо чи опосередковано впливати на:

3.5.1. незалежність, безсторонність і неупередженість суддів Верховного Суду;

3.5.2. порядок визначення складу суду;

3.5.3. автоматизований розподіл судових справ;

3.5.4. таємницю ухвалення судового рішення;

3.5.5. внутрішній процес формування суддівського переконання;

3.5.6. зміст судових рішень або остаточних правових позицій суду.

3.6. У разі сумніву щодо допустимості використання певної системи штучного інтелекту, виду даних, способу їх обробки або характеру службового завдання працівник зобов'язаний утриматися від такого використання до отримання роз'яснення або дозволу безпосереднього керівника чи уповноваженого структурного підрозділу.

3.7. Усі сумніви щодо допустимості використання технологій штучного інтелекту тлумачаться на користь захисту незалежності суду, прав і свобод людини, інформаційної безпеки, персональних даних, конфіденційності та суспільної довіри до Верховного Суду.

Розділ II. Визначення основних термінів

Стаття 4. Терміни, що використовуються у цьому Положенні

4.1. Для цілей цього Положення наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

4.1.1. технології штучного інтелекту — програмні системи, моделі, інструменти або цифрові сервіси, які на основі введених даних, інструкцій, запитів, документів чи інших матеріалів здатні генерувати, класифікувати, прогнозувати, узагальнювати, перекладати, аналізувати, структурувати або іншим способом обробляти інформацію з використанням алгоритмічних методів, машинного навчання, великих мовних моделей чи інших суміжних технологій;

4.1.2. система штучного інтелекту — окремий програмний продукт, сервіс, модель, функція, платформа або інструмент, що реалізує технології штучного інтелекту;

4.1.3. генеративна система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, здатна створювати новий текст, зображення, аудіо, відео, програмний код, структуру документа, аналітичне узагальнення або інший контент на підставі запиту користувача;

4.1.4. загальнодоступна система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, доступ до якої надається публічно, без укладеного Верховним Судом договору або іншого правового інструменту, що визначає режим обробки введених даних, гарантії їх захисту, умови зберігання та обмеження доступу третіх осіб;

4.1.5. корпоративна система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, доступ до якої надано Верховному Суду на договірних, ліцензійних або інших визначених правових засадах із встановленими умовами безпеки, обробки даних, відповідальності постачальника та контролю доступу;

4.1.6. локальна система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, що функціонує у захищеному інформаційному контурі Верховного Суду без передання даних зовнішнім провайдером, якщо інше прямо не дозволено відповідним рішенням керівника Апарату Верховного Суду;

4.1.7. захищений інформаційний контур Верховного Суду — сукупність організаційних, технічних, програмних і режимних заходів, що забезпечують контрольований доступ, захист, ізоляцію, облік і безпечну обробку інформації в інформаційних системах Верховного Суду;

- 4.1.8. схвалена система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, використання якої у визначених межах дозволено в Апараті Верховного Суду та яка внесена до Реєстру схвалених систем штучного інтелекту;
- 4.1.9. інформація з обмеженим доступом — конфіденційна, таємна та службова інформація у значенні законодавства України, зокрема персональні дані, банківська, адвокатська, медична, нотаріальна, комерційна та інша охоронювана законом таємниця, відомості з матеріалів судових справ, інформація із закритих судових засідань, таємниця ухвалення судового рішення, внутрішні проекти документів, службове листування, записи службових нарад, консультацій і внутрішніх обговорень, якщо доступ до такої інформації обмежено законом або внутрішніми актами Верховного Суду;
- 4.1.10. запит до системи штучного інтелекту — інструкція, текст, документ, питання, команда, дані або інші вхідні матеріали, які користувач вводить, завантажує чи передає до системи штучного інтелекту для отримання результату;
- 4.1.11. результат роботи системи штучного інтелекту — текст, відповідь, висновок, структура, переклад, класифікація, таблиця, графік, зображення, аудіо, відео, програмний код або інший контент, створений, змінений, упорядкований чи запропонований системою штучного інтелекту;
- 4.1.12. галюцинація системи штучного інтелекту — недостовірний, повністю або частково вигаданий, неповний, перекручений чи неперевірюваний результат, згенерований системою штучного інтелекту, який має зовнішні ознаки достовірної інформації, зокрема неіснуючі нормативно-правові акти, вигадані судові рішення, неправильні реквізити, неточні або вирвані з контексту цитати чи хибні правові висновки;
- 4.1.13. профілювання — будь-яка форма автоматизованої обробки персональних даних або інших відомостей, що стосуються особи, яка полягає у використанні таких даних чи відомостей для оцінювання, аналізу або прогнозування особистих, психологічних, поведінкових, професійних чи інших характеристик особи, зокрема її рішень, стилю письма, продуктивності, схильностей або можливих дій;
- 4.1.14. синтетичний контент — створені або істотно змінені засобами штучного інтелекту текстові, аудіо-, відео-, фото- чи інші матеріали, які можуть імітувати реальних осіб, їхні висловлювання, дії, позиції або офіційні повідомлення;
- 4.1.15. рівень ризику системи штучного інтелекту — класифікаційна характеристика системи штучного інтелекту як системи низького, середнього або високого ризику залежно від мети її використання, виду даних, технічного середовища, рівня автономності, можливого впливу на права осіб, інтереси правосуддя, незалежність суду, інформаційну безпеку та довіру до Верховного Суду;
- 4.1.16. інцидент, пов'язаний із використанням штучного інтелекту — подія або сукупність подій, що призвели або могли призвести до розголошення інформації з обмеженим доступом, неправомірної обробки персональних даних, використання недостовірного результату, порушення вимог цього Положення, технічної вразливості, несанкціонованого доступу, створення ризику для прав людини, незалежності суддів, безпеки Верховного Суду або довіри до судової влади;
- 4.1.17. істотне використання технологій штучного інтелекту — використання системи штучного інтелекту, результат якого вплинув на зміст, структуру, висновки, аргументацію, добір джерел, узагальнення інформації або інший змістовний елемент службового документа, аналітичного матеріалу, відповіді, звіту, презентації чи іншого результату службової діяльності; істотним використанням не вважається застосування технологій штучного інтелекту виключно для перевірки правопису, форматування, технічного пошуку помилок, поліпшення читабельності без зміни змісту або іншої допоміжної технічної дії;
- 4.1.18. зовнішня система штучного інтелекту — система штучного інтелекту, що не розміщена повністю у захищеному інформаційному контурі Верховного Суду та передбачає обробку запитів, даних або результатів із використанням технічної інфраструктури, програмного середовища чи сервісів зовнішнього постачальника;
- 4.1.19. уповноважений структурний підрозділ — структурний підрозділ Апарату Верховного Суду або кілька структурних підрозділів, визначені керівником Апарату Верховного Суду для забезпечення методичного супроводу, ведення Реєстру, організації моніторингу, аудиту, навчання, реагування на інциденти або виконання інших завдань, передбачених цим Положенням.

4.2. Терміни, не визначені у цьому Положенні, вживаються у значеннях, визначених законодавством України та релевантними національними й міжнародними стандартами у сфері відповідального використання технологій штучного інтелекту.

Розділ III. Основні принципи відповідального використання технологій штучного інтелекту

Стаття 5. Загальні принципи

5.1. Використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду ґрунтується на таких принципах:

- 5.1.1. верховенства права, законності та поваги до прав людини;
- 5.1.2. незалежності суддів і невтручання у здійснення правосуддя;
- 5.1.3. допоміжного характеру технологій штучного інтелекту;
- 5.1.4. людського контролю та персональної відповідальності;
- 5.1.5. конфіденційності, кібербезпеки та захисту інформації з обмеженим доступом;
- 5.1.6. достовірності, перевірності та добросовісності;
- 5.1.7. недискримінації, справедливості та мінімізації алгоритмічної упередженості;
- 5.1.8. пропорційності, мінімізації даних і ризик-орієнтованого підходу;
- 5.1.9. прозорості належного рівня та простежуваності використання;
- 5.1.10. збереження офіційно-ділового стилю, професійної мови та інституційної автентичності Верховного Суду.

Стаття 6. Верховенство права, законність і повага до прав людини

6.1. Використання технологій штучного інтелекту має відповідати Конституції України, законам України, міжнародним зобов'язанням України, стандартам справедливого суду, захисту приватності, захисту персональних даних, рівності, недискримінації, доступу до правосуддя та правової визначеності.

6.2. Технології штучного інтелекту не можуть використовуватися у спосіб, який створює ризик:

- 6.2.1. приниження людської гідності;
- 6.2.2. порушення приватності або неправомірної обробки персональних даних;
- 6.2.3. дискримінації або непропорційного впливу на окремі групи осіб;
- 6.2.4. маніпулятивного впливу на особу;
- 6.2.5. прихованого спостереження або необґрунтованого профілювання;
- 6.2.6. обмеження доступу до суду;
- 6.2.7. підриву довіри до Верховного Суду або судової влади.

Стаття 7. Незалежність суддів і невтручання у здійснення правосуддя

7.1. Використання технологій штучного інтелекту в Апараті Верховного Суду не може мати на меті або наслідком вплив на незалежність суддів, внутрішнє переконання судді, оцінку доказів, правову кваліфікацію обставин справи, зміст судового рішення або результат розгляду конкретної справи.

7.2. Забороняється використання систем штучного інтелекту для:

- 7.2.1. предиктивного аналізу індивідуальної судової діяльності;
 - 7.2.2. психологічного, професійного, поведінкового або статистичного профілювання суддів Верховного Суду;
 - 7.2.3. автоматизованого прогнозування ймовірних результатів розгляду конкретних судових справ;
 - 7.2.4. моделювання позиції судді або складу суду в конкретній справі;
 - 7.2.5. оцінювання судді за змістом його судових рішень, стилем письма, попередніми рішеннями, складом колегій, категоріями справ або іншими параметрами;
 - 7.2.6. створення інструментів прямого чи непрямого впливу, тиску або маніпуляції щодо суддів.
- 7.3. Аналітичне опрацювання відкритої судової практики допускається лише за умови, що воно спрямоване на забезпечення єдності судової практики, виявлення системних правових проблем, підготовку узагальнень, статистичних або науково-аналітичних матеріалів і не використовується для прогнозування чи оцінювання індивідуальної поведінки суддів.
- 7.4. Системи штучного інтелекту, що використовуються для аналітичного опрацювання, узагальнення чи структурування інформації, не можуть застосовуватися у спосіб, який приховано обмежує, вибірково відображає, фільтрує, ранжує або викривлює правові аргументи, доводи чи позиції, що мають значення для забезпечення змагальності, рівності сторін, доступу до правосуддя та права на справедливий суд.

Стаття 8. Допоміжний характер штучного інтелекту

- 8.1. Системи штучного інтелекту можуть використовуватися лише як допоміжні інструменти для підтримки працівника у виконанні дозволених службових завдань.
- 8.2. Системи штучного інтелекту не можуть самостійно визначати зміст службового документа, правову позицію, висновок, рекомендацію, відповідь, оцінку або управлінське рішення.
- 8.3. Жодне рішення організаційно-розпорядчого, кадрового, дисциплінарного, фінансового, матеріально-технічного або іншого службового характеру в Апараті Верховного Суду не може бути ухвалене виключно на підставі рекомендацій, розрахунків, оцінок, рейтингів, прогнозів чи аналітичних висновків, сформованих системами штучного інтелекту.
- 8.4. У разі використання систем штучного інтелекту для автоматизації внутрішніх адміністративних процесів, попереднього сортування документів, класифікації звернень або розподілу технічних завдань сформовані такою системою результати мають виключно допоміжний характер. Працівник має право звернутися до безпосереднього керівника щодо людського перегляду, уточнення або корекції відповідної автоматизованої рекомендації, а остаточне управлінське рішення приймається уповноваженою посадовою особою.

Стаття 9. Людський контроль і персональна відповідальність

- 9.1. Працівник, який використовує технології штучного інтелекту, самостійно і критично оцінює доцільність такого використання, формулює запити, перевіряє отримані результати та відповідає за їх точність, повноту, законність, етичність і придатність для подальшого використання.
- 9.2. Використання технологій штучного інтелекту не звільняє працівника від персональної відповідальності за результати його роботи.
- 9.3. Не допускається сліпе або некритичне прийняття запропонованих системою штучного інтелекту варіантів правової кваліфікації, тлумачення норм права, оцінки доводів, узагальнення судової практики, фактологічних висновків, цитат, реквізитів або текстових формулювань.
- 9.4. Механічне перенесення результату роботи системи штучного інтелекту до службового документа без належної фахової перевірки, змістовного опрацювання та приведення до стандартів Верховного Суду може розглядатися як неналежне виконання службових обов'язків залежно від характеру порушення та його наслідків.

9.5. Добросовісна відмова працівника від використання технологій штучного інтелекту з підстав, передбачених цим Положенням, зокрема через обґрунтовані сумніви щодо допустимості такого використання, достовірності результату або безпечності обробки даних, не може бути самостійною підставою для негативної оцінки його роботи, якщо працівник своєчасно повідомив про такі сумніви безпосереднього керівника або уповноважений структурний підрозділ.

Стаття 10. Конфіденційність, кібербезпека і захист інформації

10.1. Під час використання технологій штучного інтелекту працівник зобов'язаний забезпечувати нерозголошення інформації з обмеженим доступом.

10.2. Загальнодоступні системи штучного інтелекту забороняється використовувати для обробки:

10.2.1. матеріалів судових справ;

10.2.2. службових документів, що не перебувають у відкритому доступі;

10.2.3. внутрішніх проєктів документів;

10.2.4. службового листування;

10.2.5. персональних даних;

10.2.6. інформації із закритих судових засідань;

10.2.7. записів службових нарад, консультацій або внутрішніх обговорень;

10.2.8. таємниці ухвалення судового рішення;

10.2.9. банківської, адвокатської, медичної, комерційної чи іншої охоронюваної законом таємниці;

10.2.10. будь-якої іншої інформації, розголошення якої може завдати шкоди правам осіб, інтересам правосуддя, безпеці Верховного Суду або довірі до судової влади.

10.3. Запити до систем штучного інтелекту формулюються у знеособленій, узагальненій та мінімально необхідній формі.

10.4. Забороняється вводити до систем штучного інтелекту комбінації непублічних фактів, дат, процесуальних статусів, посад, сум, місць, реквізитів або інших відомостей, які за сукупністю дозволяють ідентифікувати конкретну судову справу, особу, службове обговорення, внутрішній документ або позицію суду, навіть якщо прямі ідентифікатори не зазначено.

Стаття 11. Достовірність, перевірність і добросовісність

11.1. Будь-яка інформація, створена, змінена, узагальнена або запропонована системою штучного інтелекту, підлягає фаховій перевірці працівником до її використання у службовій діяльності.

11.2. Фактичні дані, цитати, посилання на нормативно-правові акти, судову практику, міжнародні документи, наукові джерела, статистичні показники, імена, дати, реквізити та висновки, отримані за допомогою технологій штучного інтелекту, мають бути перевірені за офіційними або іншими надійними першоджерелами.

11.3. Працівник зобов'язаний особисто переконатися в існуванні відповідного джерела, правильності цитованого тексту, чинності нормативного акта, актуальності судового рішення, точності перекладу та відсутності перекручення змісту.

11.4. Якщо достовірність джерела, факту, цитати, реквізиту, правового висновку або іншої інформації, запропонованої системою штучного інтелекту, неможливо перевірити, така інформація не може використовуватися як підтвердження.

11.5. Під час використання схвалених аналітичних систем штучного інтелекту для узагальнення великих масивів судових рішень або інших відкритих правових джерел працівник зобов'язаний здійснювати вибірку

перевірку репрезентативності отриманого результату. У разі виявлення ознак системного ігнорування релевантних правових позицій, посилання на нечинні чи скасовані акти, викривлення змісту джерел або іншої істотної помилки працівник утримується від використання такого результату як підтвердженого та повідомляє уповноважений структурний підрозділ.

Стаття 12. Недискримінація, справедливість і мінімізація алгоритмічної упередженості

12.1. Під час вибору, впровадження та використання систем штучного інтелекту Апарат Верховного Суду вживає розумних заходів для виявлення, мінімізації та недопущення системних помилок, прихованої дискримінації, непропорційного впливу на окремі групи осіб або відтворення упереджень.

12.2. Не допускається використання систем штучного інтелекту, якщо їх застосування створює непропорційний ризик дискримінації, порушення рівності, стигматизації, необґрунтованого профілювання або іншого несправедливого впливу на особу.

12.3. Під час схвалення систем штучного інтелекту враховуються наявність інформації про призначення системи, основні обмеження її використання, відомі ризики, порядок обробки даних і заходи з мінімізації помилок та упередженості.

Стаття 13. Пропорційність, мінімізація даних і ризик-орієнтований підхід

13.1. Для виконання службового завдання з використанням технологій штучного інтелекту працівник використовує лише ті дані, які є необхідними, достатніми і допустимими для відповідної мети.

13.2. Обсяг даних, що вводяться до системи штучного інтелекту, має бути мінімальним і не повинен перевищувати межі, необхідні для досягнення законної та службово обґрунтованої мети.

13.3. Вимоги до безпеки, погодження, контролю, обліку, журналювання, аудиту та звітування визначаються з урахуванням рівня ризику відповідної системи штучного інтелекту, виду даних, мети використання, технічного середовища та можливих наслідків її застосування.

Стаття 14. Прозорість належного рівня та простежуваність

14.1. Використання технологій штучного інтелекту має бути зрозумілим, контрольованим і відтворюваним у межах, необхідних для внутрішнього аудиту, захисту інформації, перевірки якості, реагування на інциденти та підтримання суспільної довіри до Верховного Суду.

14.2. Прозорість використання технологій штучного інтелекту не повинна призводити до розкриття інформації з обмеженим доступом, технічних вразливостей, службової інформації, комерційної таємниці постачальників або відомостей, які можуть створити ризики для безпеки Верховного Суду.

14.3. У разі істотного використання технологій штучного інтелекту для створення документа або його змістовної частини, призначених для зовнішнього адресата, відповідальний працівник забезпечує внутрішню фіксацію такого використання у порядку, визначеному керівником Апарату Верховного Суду або уповноваженим структурним підрозділом.

14.4. Зовнішнє повідомлення про використання технологій штучного інтелекту здійснюється у випадках, передбачених законом, цим Положенням або рішенням керівника Апарату Верховного Суду.

14.5. Повідомлення про використання технологій штучного інтелекту не вимагається, якщо вони застосовувалися виключно для технічних завдань, зокрема перевірки правопису, форматування, пошуку друкарських помилок, попереднього перекладу, транскрибування, поліпшення читабельності тексту без зміни змісту або підготовки технічної структури документа.

Стаття 15. Офіційно-діловий стиль та інституційна автентичність Верховного Суду

15.1. Працівник не має права механічно переносити згенерований системою штучного інтелекту текст до службового документа без його змістовної, мовної, стилістичної та юридичної перевірки.

15.2. Текст, підготовлений або відредагований із використанням технологій штучного інтелекту, має відповідати нормам української літературної мови, офіційно-діловому стилю, юридичній точності, термінологічній послідовності, внутрішнім стандартам документообігу Верховного Суду, вимогам зрозумілості, лаконічності, неупередженості, професійної стриманості, безбар'єрності та недискримінаційної мови.

15.3. Не допускається використання у службових документах стилістичних конструкцій, висновків, оцінок, емоційно забарвлених формулювань або шаблонів, які можуть створити враження автоматизованого, неперевіреного або неавтентичного походження документа Верховного Суду.

15.4. Використання технологій штучного інтелекту під час підготовки аналітичних, наукових, навчальних, інформаційних або звітних матеріалів не повинно призводити до плагіату, прихованого запозичення, порушення прав інтелектуальної власності третіх осіб або неконтрольованого передання прав на службові матеріали чи результати інтелектуальної діяльності, створені у зв'язку з виконанням службових обов'язків, третім особам або комерційним розробникам систем штучного інтелекту.

Розділ IV. Сфера застосування, дозволені напрями використання та заборони

Стаття 16. Загальні умови допустимого використання

16.1. Використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду допускається лише в межах службових завдань, які:

16.1.1. належать до компетенції відповідного працівника або структурного підрозділу;

16.1.2. не пов'язані з ухваленням судових рішень;

16.1.3. не передбачають втручання у внутрішнє переконання судді;

16.1.4. не передбачають оцінки доказів, визначення правової позиції у конкретній судовій справі або прогнозування результату її розгляду;

16.1.5. не передбачають обробки інформації з обмеженим доступом у незахищених системах;

16.1.6. відповідають вимогам цього Положення та іншим внутрішнім актам Верховного Суду.

16.2. Загальнодоступні системи штучного інтелекту можуть використовуватися виключно для технічних, довідкових, мовних, навчальних, комунікаційних, організаційних або аналітичних завдань, що не передбачають введення, завантаження, передання чи іншої обробки інформації з обмеженим доступом.

16.3. Працівник, який використовує загальнодоступну систему штучного інтелекту, зобов'язаний до початку роботи переконатися, що відповідне завдання може бути виконане без розкриття інформації з обмеженим доступом і без ризику ідентифікації конкретної особи, судової справи, службового документа, внутрішньої позиції суду або непублічного процесуального чи організаційного контексту.

Стаття 17. Дозволені напрями використання технологій штучного інтелекту

17.1. З дотриманням вимог цього Положення працівники Апарату Верховного Суду можуть використовувати технології штучного інтелекту для таких завдань:

- 17.1.1. узагальнення відкритої судової практики з метою забезпечення її єдності відповідно до повноважень Верховного Суду;
- 17.1.2. попереднього аналізу великих обсягів відкритої інформації, зокрема законодавства, публічних звітів, міжнародних документів, наукових публікацій, статистичних даних та інших відкритих джерел;
- 17.1.3. підготовки попередніх проєктів аналітичних матеріалів, довідок, оглядів, інформаційних записок, презентацій, внутрішніх навчальних матеріалів і звітів за умови обов'язкової фахової перевірки їх змісту відповідальним працівником;
- 17.1.4. пошуку, структурування та тематичного групування відкритих правових позицій Верховного Суду, судової практики, міжнародних стандартів, наукових джерел або порівняльно-правових матеріалів;
- 17.1.5. наповнення, технічного впорядкування та покращення пошукових можливостей Баз даних правових позицій Верховного Суду за умови попередньої людської перевірки кожного змістовного елемента, що вноситься до такої бази;
- 17.1.6. аналізу судових рішень, що перебувають у відкритому доступі, з метою виявлення системних причин виникнення спорів, підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства, покращення судової статистики, організації роботи або розвитку превентивного правосуддя;
- 17.1.7. підготовки інформаційних, роз'яснювальних, комунікаційних і просвітницьких матеріалів про діяльність Верховного Суду, якщо такі матеріали не містять інформації з обмеженим доступом і не створюють хибного уявлення про позицію суду у конкретній справі;
- 17.1.8. створення або вдосконалення матеріалів для професійного навчання, підвищення кваліфікації, саморозвитку працівників, внутрішніх тренінгів, методичних матеріалів і тестових завдань;
- 17.1.9. автоматизації повторюваних технічних робочих процесів, зокрема сортування відкритих даних, створення таблиць, технічного структурування інформації, підготовки шаблонів, графіків, діаграм і візуалізацій;
- 17.1.10. технічного покращення текстів: перевірки правопису, стилістичної вичитки, уніфікації термінології, покращення читабельності, структурування або скорочення без зміни правового змісту;
- 17.1.11. попереднього перекладу документів з іноземних мов українською мовою або з української мови іноземними мовами за умови подальшої фахової перевірки перекладу відповідальним працівником;
- 17.1.12. підготовки проєктів відповідей, інформаційних довідок або комунікаційних матеріалів за зверненнями, які не містять інформації з обмеженим доступом і не стосуються суті конкретної судової справи;
- 17.1.13. створення чат-ботів або інших автоматизованих довідкових сервісів для навігації відвідувачів, учасників судових процесів або користувачів офіційних електронних ресурсів Верховного Суду з питань загального характеру;
- 17.1.14. пошуку нових ідей щодо організації робочих процесів, підвищення якості внутрішньої комунікації, навчання, відкритості та доступності інформації про діяльність Верховного Суду;
- 17.1.15. інших допоміжних, технічних або аналітичних завдань, які відповідають цьому Положенню, не пов'язаних зі здійсненням правосуддя та не створюють ризиків для незалежності суддів, прав людини, інформаційної безпеки чи довіри до Верховного Суду.

Стаття 18. Використання вбудованих офісних технологій штучного інтелекту

- 18.1. Використання вбудованих офісних технологій штучного інтелекту низького ризику не потребує окремого погодження, якщо такі інструменти:
- 18.1.1. не здійснюють самостійної генерації юридично значущого змісту;

- 18.1.2. не передають службові дані зовнішнім провайдерам без дозволу;
- 18.1.3. не обробляють інформацію з обмеженим доступом поза захищеним інформаційним контуром Верховного Суду;
- 18.1.4. не впливають на права, обов'язки, оцінку, відповідальність або правове становище фізичних чи юридичних осіб;
- 18.1.5. не використовуються для аналізу поведінки, продуктивності або професійних якостей працівників чи суддів.
- 18.2. До вбудованих офісних технологій штучного інтелекту низького ризику можуть належати, зокрема, автоматична перевірка правопису, автодоповнення слів, технічне форматування, пошук друкарських помилок, покращення читабельності тексту, інтелектуальний пошук у межах дозволених джерел або технічна навігація.

Стаття 19. Загальні заборони

19.1. Працівникам Апарату Верховного Суду забороняється використовувати будь-які системи штучного інтелекту для:

- 19.1.1. визначення, формування або зміни змісту судових рішень;
- 19.1.2. автоматичного створення проєктів постанов, ухвал, окремих думок суддів або інших процесуальних документів, що приймаються у межах судового провадження;
- 19.1.3. оцінки доказів, встановлення фактичних обставин справи, формування матеріально-правових чи процесуальних висновків у конкретній справі;
- 19.1.4. надання рекомендацій щодо суті вирішення конкретного судового спору;
- 19.1.5. прогнозування рішення судді, складу суду або колегії суддів у конкретній справі;
- 19.1.6. аналізу таємниці ухвалення судового рішення або внутрішнього процесу формування суддівського переконання;
- 19.1.7. обробки інформації із закритих судових засідань;
- 19.1.8. завантаження матеріалів судових справ до загальнодоступних або не схвалених для цього систем штучного інтелекту;
- 19.1.9. обробки персональних даних, службової інформації, внутрішнього листування або непублічних проєктів документів у загальнодоступних системах штучного інтелекту;
- 19.1.10. прихованого спостереження, оцінювання, ранжування, профілювання чи прогнозування поведінки суддів або працівників;
- 19.1.11. автоматизованого прийняття кадрових, дисциплінарних, фінансових або інших управлінських рішень щодо працівників;
- 19.1.12. створення або поширення синтетичного контенту, який імітує суддів, працівників, офіційні повідомлення або позицію Верховного Суду, без законних підстав і належного дозволу;
- 19.1.13. створення матеріалів, що можуть вводити в оману щодо джерела, авторства, змісту або офіційної позиції Верховного Суду;
- 19.1.14. обходу встановлених правил документообігу, захисту інформації, кібербезпеки, контролю доступу або внутрішнього погодження документів;
- 19.1.15. використання систем, умови яких передбачають неконтрольоване передання службових матеріалів, запитів, документів або результатів їх обробки третім особам, використання таких матеріалів, запитів,

документів чи результатів для навчання комерційних моделей або інші умови, несумісні з інтересами Верховного Суду;

19.1.16. впливу, спроби впливу або втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду чи автоматизованого розподілу судових справ.

Стаття 20. Заборони щодо матеріалів судових справ і судової діяльності

20.1. Матеріали судових справ, зокрема позовні заяви, апеляційні та касаційні скарги, заяви, клопотання, відзивы, заперечення, пояснення, докази, експертні висновки, протоколи судових засідань, процесуальні документи сторін, матеріали закритих судових засідань та інші неpubлічні процесуальні відомості, забороняється завантажувати, копіювати, вводити як запити або іншим способом обробляти у загальнодоступних системах штучного інтелекту.

20.2. Забороняється використовувати технології штучного інтелекту для підготовки правових висновків щодо конкретної судової справи, якщо таке використання може створити ризик втручання у здійснення правосуддя, підміни суддівського розсуду або розкриття інформації з обмеженим доступом.

20.3. Використання відкритих судових рішень для узагальнення практики, статистичного аналізу, виявлення системних проблем або підготовки науково-аналітичних матеріалів допускається лише з дотриманням вимог цього Положення, законодавства про захист персональних даних, принципів мінімізації даних і обмеження мети обробки, а також із застосуванням знеособлення відомостей, що дозволяють прямо чи опосередковано ідентифікувати фізичну особу або конкретну судову справу, якщо це необхідно з огляду на мету, спосіб і середовище обробки.

Стаття 21. Заборони щодо моніторингу поведінки працівників і суддів

21.1. Забороняється використовувати системи штучного інтелекту для прихованого моніторингу, стеження, оцінювання поведінки, продуктивності, професійних якостей, психоемоційного стану, комунікаційного стилю або інших характеристик працівників Апарату Верховного Суду чи суддів Верховного Суду. Заборона поширюється, зокрема, на використання систем автоматизованого розпізнавання емоцій, афективних обчислень, біометричної категоризації, психологічного, поведінкового або професійного профілювання осіб, крім випадків, прямо передбачених законом.

21.2. Не допускається створення автоматизованих рейтингів, оцінок, прогнозів або профілів працівників чи суддів на підставі їхніх документів, листування, стилю письма, активності в інформаційних системах, статистичних показників або інших даних без прямої правової підстави, належної мети, визначеного порядку, гарантій від зловживань і дотримання вимог законодавства.

21.3. Технічне журналювання використання схвалених систем штучного інтелекту допускається лише для цілей інформаційної безпеки, внутрішнього аудиту, реагування на інциденти, перевірки дотримання цього Положення та забезпечення належного функціонування систем. Таке журналювання не може використовуватися як прихований засіб оцінювання продуктивності чи поведінки працівників.

Розділ V. Схвалення систем штучного інтелекту, Реєстр і рівні ризику

Стаття 22. Реєстр схвалених систем штучного інтелекту

22.1. Для забезпечення контрольованого та безпечного використання технологій штучного інтелекту в Апараті Верховного Суду ведеться Реєстр схвалених систем штучного інтелекту.

22.2. Реєстр ведеться уповноваженим структурним підрозділом, визначеним керівником Апарату Верховного Суду.

22.3. До Реєстру вноситься інформація про системи штучного інтелекту, використання яких дозволено в Апараті Верховного Суду у визначених межах.

22.4. Реєстр має містити, зокрема:

22.4.1. назву системи штучного інтелекту;

22.4.2. найменування розробника, постачальника або адміністратора системи, якщо така інформація доступна;

22.4.3. тип системи: загальнодоступна, корпоративна, локальна, хмарна, вбудована або інша;

22.4.4. мету і дозволені напрями використання;

22.4.5. категорії даних, які дозволено або заборонено обробляти;

22.4.6. визначений рівень ризику;

22.4.7. основні обмеження використання;

22.4.8. відповідальний структурний підрозділ або посадову особу;

22.4.9. дату внесення до Реєстру;

22.4.10. строк дії схвалення або дату наступного перегляду;

22.4.11. відомості про результати безпекової, правової або організаційної перевірки;

22.4.12. рішення про призупинення, обмеження або припинення використання системи, якщо такі рішення приймалися;

22.4.13. відомості про модель, версію, конфігурацію або інші ідентифікаційні характеристики системи, якщо це необхідно для визначення схваленого варіанта її використання.

22.5. Порядок ведення Реєстру, склад відомостей, рівень доступу до нього та відповідальні особи визначаються керівником Апарату Верховного Суду або уповноваженим ним структурним підрозділом.

22.6. Реєстр має внутрішній службовий характер, якщо інше не визначено керівником Апарату Верховного Суду. Оприлюднення відомостей про системи штучного інтелекту, внесені до Реєстру, допускається лише в узагальненому обсязі, який не розкриває інформацію з обмеженим доступом, технічні вразливості, параметри безпеки, умови доступу, комерційну таємницю постачальників або інші відомості, розголошення яких може створити ризики для Верховного Суду.

Стаття 23. Рівні ризику систем штучного інтелекту

23.1. Системи штучного інтелекту, що використовуються або плануються до використання в Апараті Верховного Суду, класифікуються за рівнем ризику.

23.2. До систем низького ризику можуть належати системи або функції, що використовуються для технічних, мовних, довідкових або навчальних завдань і не передбачають обробки інформації з обмеженим доступом, персональних даних, матеріалів судових справ або самостійної генерації юридично значущого змісту.

23.3. До систем середнього ризику можуть належати системи, що використовуються для підготовки попередніх проєктів аналітичних матеріалів, узагальнення відкритої судової практики, опрацювання великих обсягів відкритої інформації, створення внутрішніх навчальних матеріалів, комунікаційних текстів або технічного впорядкування відкритих даних.

23.4. До систем високого ризику можуть належати системи, які:

23.4.1. обробляють або можуть обробляти інформацію з обмеженим доступом;

23.4.2. функціонують у межах критичних або важливих інформаційних систем Верховного Суду;

23.4.3. мають істотний вплив на організаційні, кадрові, фінансові або інші управлінські процеси;

23.4.4. використовуються для автоматизованої класифікації, ранжування або аналітичної обробки даних, наслідки якої можуть вплинути на права, інтереси або правове становище осіб;

23.4.5. створюють підвищені ризики для інформаційної безпеки, конфіденційності, незалежності суддів або довіри до Верховного Суду.

23.5. Системи високого ризику можуть використовуватися лише після попередньої правової, організаційної, безпекової оцінки та оцінки впливу на права людини, внесення до Реєстру і визначення спеціальних умов їх використання.

23.6. Забороняється використовувати систему штучного інтелекту, якщо її рівень ризику, умови обробки даних, джерела навчання, доступ третіх осіб, місце зберігання даних або правові наслідки використання не можуть бути встановлені достатньою мірою для безпечного службового застосування.

23.7. Незалежно від визначеного рівня ризику, забороняється використання систем штучного інтелекту для цілей, передбачених статтями 7, 19, 20 і 21 цього Положення. Належність системи до низького, середнього або високого рівня ризику не легалізує жодного виду використання технологій штучного інтелекту, забороненого цим Положенням.

Стаття 24. Схвалення систем штучного інтелекту

24.1. Використання корпоративних, локальних, хмарних, інтегрованих або інших систем штучного інтелекту для службових завдань, крім випадків використання загальнодоступних систем для завдань низького ризику, здійснюється після їх схвалення у порядку, визначеному цим Положенням та рішеннями керівника Апарату Верховного Суду.

24.2. Перед схваленням системи штучного інтелекту має бути оцінено:

24.2.1. мету використання системи;

24.2.2. функціональні можливості системи;

24.2.3. категорії даних, які передбачається обробляти;

24.2.4. правовий режим обробки, зберігання та передання даних;

24.2.5. можливість використання введених даних для навчання або поліпшення моделей;

24.2.6. доступ постачальника або третіх осіб до введених даних і результатів роботи системи;

24.2.7. місце зберігання даних, якщо така інформація доступна;

24.2.8. умови ліцензії, договору або правил користування;

24.2.9. заходи кібербезпеки, контролю доступу, автентифікації та журналювання;

24.2.10. можливі ризики помилок, галюцинацій, упередженості, несанкціонованого доступу, шкідливого впливу на результати або витоку даних;

24.2.11. можливість призупинення або припинення використання системи;

24.2.12. відповідність системи вимогам цього Положення.

24.2.13. відповідність системи релевантним етичним стандартам відповідального використання технологій штучного інтелекту у сфері правосуддя, зокрема принципам поваги до прав людини, недискримінації, людського контролю, безпеки, прозорості належного рівня та пояснюваності в межах, необхідних і можливих з огляду на призначення та технічні характеристики системи;

24.2.14. для систем високого ризику — результати попередньої оцінки впливу на права людини, проведеної в обсязі, пропорційному призначенню, функціональним можливостям і рівню ризику системи, з урахуванням відповідних методологій Ради Європи щодо оцінювання впливу систем штучного інтелекту на права людини, демократію та верховенство права.

24.3. За результатами оцінки системи штучного інтелекту може бути прийнято одне з таких рішень:

24.3.1. дозволити використання системи без додаткових обмежень у визначених межах;

24.3.2. дозволити використання системи з обмеженнями;

24.3.3. дозволити пілотне використання системи на визначений строк;

24.3.4. відмовити у використанні системи;

24.3.5. призупинити або припинити використання системи.

24.4. Схвалення системи штучного інтелекту не звільняє працівників від обов'язку дотримуватися вимог цього Положення, використовувати систему лише в межах визначеної мети, дозволених функцій і категорій даних, перевіряти результати її роботи та забезпечувати захист інформації.

24.5. Істотна зміна функціональних можливостей схваленої системи штучного інтелекту, моделі, що лежить в її основі, умов обробки чи зберігання даних, кола користувачів, категорій даних, технічної інфраструктури або рівня ризику є підставою для повторної оцінки та перегляду умов схвалення. До завершення такої оцінки використання зміненої системи може бути обмежено або призупинено.

Розділ VI. Порядок використання технологій штучного інтелекту

Стаття 25. Загальні обов'язки працівника

25.1. Перед використанням технологій штучного інтелекту працівник зобов'язаний:

25.1.1. визначити службову мету використання;

25.1.2. перевірити, чи допускається таке використання цим Положенням;

25.1.3. з'ясувати, чи не передбачає завдання введення інформації з обмеженим доступом;

25.1.4. оцінити ризик ідентифікації конкретної особи, судової справи, службового документа або внутрішньої позиції Верховного Суду;

25.1.5. за потреби звернутися за роз'ясненням до безпосереднього керівника або уповноваженого структурного підрозділу;

25.1.6. використовувати лише схвалені системи штучного інтелекту, внесені до Реєстру, крім випадків використання вбудованих офісних технологій та загальнодоступних систем для виконання технічних, допоміжних, мовних або навчальних завдань низького ризику, визначених цим Положенням, без введення інформації з обмеженим доступом чи інших службових даних.

25.2. Під час використання технологій штучного інтелекту працівник зобов'язаний:

25.2.1. формулювати запити чітко, коректно, знеособлено і в мінімально необхідному обсязі;

25.2.2. не вводити інформацію, обробка якої заборонена цим Положенням;

25.2.3. критично оцінювати отримані результати;

25.2.4. перевіряти факти, джерела, цитати, реквізити, дати, правові висновки і переклади;

25.2.5. не використовувати неперевірену інформацію як достовірну;

25.2.6. фіксувати істотне використання технологій штучного інтелекту у випадках, визначених цим Положенням або рішеннями керівника Апарату Верховного Суду;

25.2.7. повідомляти про інциденти або підозру на інциденти у встановленому порядку.

Стаття 26. Правила формулювання запитів

26.1. Запит до системи штучного інтелекту має бути сформульований так, щоб не розкривати інформацію з обмеженим доступом і не створювати ризику ідентифікації конкретної особи, судової справи, внутрішнього документа або службового обговорення.

26.2. У запитах до загальнодоступних систем штучного інтелекту забороняється зазначати:

26.2.1. прізвища, імена, по батькові осіб, якщо такі дані не є відкритими і службово допустимими для використання;

26.2.2. номери судових справ, проваджень, документів або внутрішніх реєстраційних записів;

26.2.3. адреси, номери телефонів, електронні адреси, реєстраційні номери, банківські реквізити або інші ідентифікатори;

26.2.4. непублічні обставини судової справи;

26.2.5. фрагменти матеріалів судової справи;

26.2.6. фрагменти внутрішнього службового листування;

26.2.7. проекти судових рішень, процесуальних документів або внутрішніх аналітичних документів, які не перебувають у відкритому доступі;

26.2.8. будь-які комбінації відомостей, які за сукупністю можуть дозволити ідентифікувати конкретну справу, особу або службовий контекст.

26.3. Запити мають бути чіткими, нейтральними, коректними та спрямованими на отримання допомоги у формі структурування, узагальнення відкритої інформації, мовного редагування, технічної обробки або попередньої аналітичної підтримки. Не допускається формулювання запитів у спосіб, що містить навідні, маніпулятивні, дискримінаційні або оцінні припущення, може спричинити викривлення результату чи перекладання на систему штучного інтелекту відповідальності за зміст службового документа.

Стаття 27. Перевірка результатів роботи систем штучного інтелекту

27.1. Результати роботи систем штучного інтелекту не мають самостійної доказової, нормативної, офіційної або правової сили.

27.2. Перед використанням результату роботи системи штучного інтелекту у службовій діяльності працівник зобов'язаний перевірити:

27.2.1. фактичну точність інформації;

27.2.2. існування і достовірність джерел;

27.2.3. правильність цитат;

27.2.4. чинність нормативно-правових актів;

27.2.5. актуальність судової практики;

27.2.6. коректність перекладу;

27.2.7. відсутність вигаданих реквізитів, неіснуючих джерел або перекручених висновків;

27.2.8. відповідність результату службовій меті, офіційно-діловому стилю і стандартам Верховного Суду.

27.3. Використання результатів роботи системи штучного інтелекту без перевірки за першоджерелами не допускається, якщо відповідний результат містить фактичні твердження, правові висновки, реквізити, цитати, статистичні дані або посилання на джерела.

27.4. У разі виявлення помилок, галюцинацій, перекручення змісту, ненадійних джерел або ознак упередженості працівник зобов'язаний відмовитися від використання відповідного результату або використати його лише після повного виправлення і перевірки.

27.5. Працівник Апарату, який надає судді або керівнику структурного підрозділу аналітичні довідки, огляди судової практики, інформаційні матеріали чи проекти відповідей, підготовлені з істотним допоміжним використанням технологій штучного інтелекту, забезпечує внутрішнє підтвердження факту їх особистої

фактологічної, нормативної, мовної та змістовної перевірки за офіційними або іншими надійними першоджерелами у порядку, визначеному керівником Апарату Верховного Суду або уповноваженим структурним підрозділом.

27.6. У разі підготовки для судді або складу суду аналітичної довідки, огляду судової практики, добірки джерел чи іншого інформаційно-аналітичного матеріалу з істотним використанням технологій штучного інтелекту відповідальний працівник інформує адресата про факт такого використання у спосіб, визначений керівником Апарату Верховного Суду або уповноваженим структурним підрозділом. Таке інформування не звільняє працівника від обов'язку самостійної перевірки матеріалу і не може тлумачитися як перекладення відповідальності за його зміст на адресата.

Стаття 28. Використання технологій штучного інтелекту для перекладу

28.1. Технології штучного інтелекту можуть використовуватися для попереднього перекладу текстів, якщо це не пов'язано з обробкою інформації з обмеженим доступом у загальнодоступних або не схвалених системах.

28.2. Переклад, отриманий за допомогою системи штучного інтелекту, підлягає фаховій перевірці працівником, який використовує такий переклад у службовій діяльності.

28.3. Якщо переклад стосується правових понять, міжнародних актів, судової практики, процесуальних документів або офіційної комунікації, працівник зобов'язаний перевірити відповідність перекладу змісту оригіналу, юридичній термінології, офіційним текстам міжнародних актів, офіційним перекладам, релевантним юридичним глосаріям та контексту відповідного документа. Переклад, отриманий із використанням технологій штучного інтелекту, не може замінювати фаховий переклад у випадках, коли такий переклад є необхідним за законом, характером документа або рішенням уповноваженої посадової особи.

28.4. Не допускається подання машинного або автоматизованого перекладу як остаточного офіційного тексту без належної фахової перевірки.

Стаття 29. Використання технологій штучного інтелекту у зовнішній комунікації

29.1. Технології штучного інтелекту можуть використовуватися для підготовки попередніх проєктів комунікаційних, інформаційних, просвітницьких або роз'яснювальних матеріалів про діяльність Верховного Суду, якщо такі матеріали:

29.1.1. не містять інформації з обмеженим доступом;

29.1.2. не стосуються суті конкретної судової справи, якщо така комунікація може бути сприйнята як позиція суду щодо справи;

29.1.3. не створюють хибного уявлення про офіційну позицію Верховного Суду;

29.1.4. проходять належну змістовну, правову, мовну і комунікаційну перевірку відповідальними працівниками.

29.2. Забороняється поширювати від імені Верховного Суду матеріали, створені або істотно змінені за допомогою технологій штучного інтелекту, якщо вони можуть вводити в оману щодо авторства, джерела, змісту, часу, обставин або офіційного характеру повідомлення.

29.3. Синтетичний аудіо-, відео-, фото- або інший контент, який імітує суддів, працівників, офіційні символи, виступи або повідомлення Верховного Суду, може використовуватися лише у виняткових випадках за наявності законної мети, належного дозволу, очевидного маркування та гарантій від введення осіб в оману. За наявності технічної можливості такий контент супроводжується машинозчитуваним маркуванням його штучного походження та явним для людини позначенням.

Стаття 30. Чат-боти та автоматизовані довідкові сервіси

30.1. Чат-боти та інші автоматизовані сервіси, створені або використані із застосуванням технологій штучного інтелекту, можуть використовуватися Верховним Судом для довідкової, навігаційної, інформаційної або просвітницької підтримки користувачів.

30.2. Такі сервіси не можуть:

30.2.1. надавати правову консультацію щодо конкретної судової справи;

30.2.2. прогнозувати результат розгляду справи;

30.2.3. тлумачити процесуальні права або обов'язки особи як остаточну позицію суду;

30.2.4. обробляти інформацію з обмеженим доступом без належної правової підстави і захищеного середовища;

30.2.5. створювати враження спілкування з суддею або уповноваженим працівником Верховного Суду, якщо це не відповідає дійсності.

30.3. Користувачі автоматизованих довідкових сервісів мають бути поінформовані, що взаємодіють з автоматизованим інструментом, а інформація, яку він надає, має довідковий характер, якщо інше прямо не встановлено законом або офіційним рішенням Верховного Суду.

30.4. Користувачеві автоматизованого довідкового сервісу забезпечується зрозуміла можливість звернутися до уповноваженого працівника Верховного Суду з питань, що виходять за межі довідкової функції такого сервісу.

Розділ VII. Захист даних, зовнішні системи та кібербезпека

Стаття 31. Обмеження щодо зовнішніх систем штучного інтелекту

31.1. Під час використання зовнішніх систем штучного інтелекту працівник зобов'язаний, наскільки це технічно можливо, обирати налаштування, які забороняють використання введених даних, запитів, документів або текстових фрагментів для навчання, додаткового навчання, тестування, оцінювання або поліпшення моделей розробника чи третіх осіб.

31.2. Забороняється використовувати для службових завдань зовнішні системи штучного інтелекту, умови використання яких передбачають:

31.2.1. відчуження майнових прав на службовий матеріал, надання постачальнику або третім особам невинуватно широких прав на його використання чи інші умови, що не є необхідними для надання відповідної послуги;

31.2.2. використання службового матеріалу для навчання або поліпшення комерційних моделей без належного дозволу Верховного Суду;

31.2.3. неконтрольоване передання даних третім особам;

31.2.4. невизначений або непрозорий порядок зберігання, обробки чи видалення даних;

31.2.5. інші умови, несумісні з вимогами конфіденційності, захисту інформації, інтелектуальної власності та інтересами Верховного Суду.

31.3. Якщо неможливо встановити умови використання системи штучного інтелекту, правовий режим обробки даних, місце їх зберігання, можливість використання введених даних, запитів, документів або результатів їх обробки для навчання моделей чи порядок доступу третіх осіб до таких даних, використання цієї системи для службових завдань забороняється до проведення відповідної перевірки.

31.4. Під час укладення договорів, ліцензійних угод або інших правових інструментів щодо використання корпоративних, хмарних чи інтегрованих систем штучного інтелекту Верховний Суд, за можливості та з

урахуванням рівня ризику системи, передбачає умови щодо заборони використання введених даних, запитів, документів або результатів їх обробки для навчання чи поліпшення моделей, мінімізації строків зберігання запитів і результатів, обмеження журналювання, тимчасового зберігання даних і доступу третіх осіб, а також видалення або повернення даних після завершення їх обробки. Для систем, що можуть обробляти інформацію з обмеженим доступом, пріоритет надається рішенням із політикою нульового або мінімального зберігання даних.

Стаття 32. Обробка інформації з обмеженим доступом

32.1. Обробка інформації з обмеженим доступом із використанням технологій штучного інтелекту допускається лише у випадках, коли така обробка:

32.1.1. прямо дозволена законом та внутрішніми актами Верховного Суду;

32.1.2. здійснюється у захищеному інформаційному контурі Верховного Суду або в іншому схваленому середовищі з належними гарантіями безпеки;

32.1.3. необхідна для виконання конкретного службового завдання;

32.1.4. відповідає принципам пропорційності, мінімізації даних і обмеження мети;

32.1.5. здійснюється із застосуванням належного контролю доступу, журналювання та інших заходів інформаційної безпеки.

32.2. Обробка інформації з обмеженим доступом у загальнодоступних системах штучного інтелекту забороняється.

32.3. Перед використанням системи штучного інтелекту для роботи з інформацією з обмеженим доступом має бути визначено:

32.3.1. правову підставу обробки;

32.3.2. категорії інформації, що обробляється;

32.3.3. коло осіб, які мають доступ до системи;

32.3.4. технічні та організаційні заходи захисту;

32.3.5. порядок зберігання, видалення, резервного копіювання та відновлення даних;

32.3.6. порядок реагування на можливі інциденти.

Стаття 33. Кібербезпекові вимоги

33.1. Під час впровадження і використання систем штучного інтелекту мають враховуватися та мінімізуватися специфічні кіберзагрози, зокрема несанкціонований доступ, витік даних, шкідливий програмний вплив, формулювання шкідливих або маніпулятивних запитів, спрямованих на обхід безпекових обмежень системи, умисне модифікування чи викривлення джерел або масивів даних, підміна результатів, несанкціонована генерація синтетичного контенту, а також ризики розкриття службової інформації через запити, результати, журнали подій або канали зворотного зв'язку системи.

33.2. Для систем середнього і високого ризику мають бути визначені, за потреби:

33.2.1. порядок автентифікації користувачів;

33.2.2. правила доступу до системи;

33.2.3. журналювання дій користувачів;

33.2.4. обмеження щодо введення і завантаження даних;

33.2.5. порядок зберігання, видалення, резервного копіювання та відновлення даних;

- 33.2.6. заходи захисту від несанкціонованого доступу;
 - 33.2.7. порядок перевірки оновлень, інтеграцій і зовнішніх компонентів;
 - 33.2.8. порядок реагування на помилки, збої, підозрілі результати або інциденти.
- 33.3. У разі виявлення критичних технічних, правових або безпекових ризиків використання системи штучного інтелекту призупиняється до завершення перевірки та прийняття рішення про подальше використання, обмеження використання або виключення такої системи з Реєстру.

Розділ VIII. Моніторинг, аудит, інциденти та відповідальність

Стаття 34. Моніторинг використання технологій штучного інтелекту

- 34.1. Керівництво Апарату Верховного Суду має право ініціювати моніторинг використання технологій штучного інтелекту в Апараті Верховного Суду з метою забезпечення дотримання цього Положення, захисту інформації, оцінки ефективності, виявлення ризиків та запобігання інцидентам.
- 34.2. Моніторинг має здійснюватися у спосіб, що відповідає законодавству України, внутрішнім актам Верховного Суду, принципам пропорційності, прозорості належного рівня, мінімізації даних і поваги до прав працівників.
- 34.3. Моніторинг не може використовуватися як засіб прихованого спостереження, необґрунтованого профілювання, оцінювання поведінки, продуктивності або професійних якостей працівників чи суддів.
- 34.4. Результати моніторингу можуть використовуватися для:
- 34.4.1. удосконалення правил використання технологій штучного інтелекту;
 - 34.4.2. оновлення Реєстру;
 - 34.4.3. підготовки навчальних заходів;
 - 34.4.4. усунення виявлених ризиків;
 - 34.4.5. реагування на інциденти;
 - 34.4.6. підготовки узагальненої інформації про впровадження технологій штучного інтелекту.
- 34.5. Працівники мають бути поінформовані про загальні правила моніторингу та журналювання використання схвалених систем штучного інтелекту, зокрема про мету такого моніторингу, види даних, що можуть фіксуватися, строки їх зберігання, коло осіб, які мають доступ до відповідної інформації, та гарантії недопущення використання моніторингу як прихованого засобу оцінювання поведінки чи продуктивності працівників.

Стаття 35. Внутрішній аудит

- 35.1. Використання систем штучного інтелекту в Апараті Верховного Суду може бути предметом внутрішнього аудиту.
- 35.2. Внутрішній аудит може охоплювати:
- 35.2.1. відповідність використання систем штучного інтелекту цьому Положенню;
 - 35.2.2. належність ведення Реєстру;
 - 35.2.3. дотримання дозволених меж використання;
 - 35.2.4. ефективність заходів із захисту інформації;
 - 35.2.5. якість перевірки результатів роботи систем штучного інтелекту;
 - 35.2.6. дотримання вимог щодо прозорості, фіксації і журналювання;

35.2.7. стан реагування на інциденти;

35.2.8. потребу в оновленні цього Положення або внутрішніх процедур.

35.3. За результатами внутрішнього аудиту можуть бути підготовлені рекомендації щодо обмеження, призупинення, припинення або розширення використання окремих систем штучного інтелекту, а також щодо додаткового навчання працівників.

Стаття 36. Інциденти, пов'язані з використанням штучного інтелекту

36.1. Працівник зобов'язаний невідкладно повідомити безпосереднього керівника або уповноважений структурний підрозділ про інцидент або обґрунтовану підозру на інцидент, пов'язаний із використанням технологій штучного інтелекту.

36.2. До інцидентів належать, зокрема:

36.2.1. введення інформації з обмеженим доступом до загальнодоступної або не схваленої системи штучного інтелекту;

36.2.2. підозра на витік, неправомірне зберігання або передання даних третім особам;

36.2.3. використання недостовірного, вигаданого або неперевіреного результату у службовому документі;

36.2.4. виявлення системної помилки, упередженості або хибного результату, що може вплинути на права осіб, інтереси правосуддя або довіру до Верховного Суду;

36.2.5. несанкціоноване використання системи штучного інтелекту для заборонених цілей;

36.2.6. створення або поширення синтетичного контенту, що може вводити в оману;

36.2.7. порушення правил доступу, журналювання, захисту інформації або внутрішнього погодження;

36.2.8. інша подія, яка може створити істотний ризик для безпеки Верховного Суду, прав людини, незалежності суддів або суспільної довіри.

36.3. У разі інциденту або підозри на інцидент можуть застосовуватися такі первинні заходи:

36.3.1. припинення або призупинення використання відповідної системи;

36.3.2. обмеження доступу до системи;

36.3.3. фіксація обставин інциденту;

36.3.4. оцінка можливого витоку або неправомірної обробки даних;

36.3.5. повідомлення відповідальних структурних підрозділів;

36.3.6. вилучення недостовірної інформації зі службового документа або її виправлення;

36.3.7. проведення додаткової перевірки, навчання або інструктажу;

36.3.8. прийняття рішення про зміну умов використання, призупинення або припинення використання відповідної системи.

Стаття 37. Відповідальність працівників

37.1. Працівник несе відповідальність за дотримання вимог цього Положення під час використання технологій штучного інтелекту.

37.2. Порушення вимог цього Положення може бути підставою для застосування заходів дисциплінарної або іншої відповідальності відповідно до законодавства України та внутрішніх актів Верховного Суду.

37.3. Під час вирішення питання про відповідальність враховуються характер порушення, його наслідки, наявність шкоди або ризику шкоди, форма вини, службові обов'язки працівника, факт повідомлення про

інцидент, вжиті заходи для усунення наслідків і попередня практика дотримання вимог інформаційної безпеки.

37.4. Добросовісне повідомлення працівником про інцидент або помилку, пов'язану з використанням технологій штучного інтелекту, має враховуватися під час оцінки його дій та визначення подальших заходів реагування.

Розділ IX. Навчання, відкритість, перегляд і прикінцеві положення

Стаття 38. Навчання працівників

38.1. Працівники Апарату Верховного Суду, які використовують або можуть використовувати технології штучного інтелекту у службовій діяльності, проходять періодичне навчання або інструктаж з питань відповідального використання таких технологій.

38.2. Навчання має охоплювати, зокрема:

38.2.1. вимоги цього Положення;

38.2.2. можливості, обмеження та основні ризики генеративних систем штучного інтелекту;

38.2.3. правила формулювання безпечних запитів;

38.2.4. правила знеособлення, мінімізації даних і захисту інформації з обмеженим доступом;

38.2.5. способи виявлення галюцинацій, фактологічних помилок і алгоритмічної упередженості;

38.2.6. перевірку результатів за офіційними або іншими надійними першоджерелами;

38.2.7. правила безпечної поведінки в цифровому середовищі під час використання систем штучного інтелекту;

38.2.8. порядок повідомлення про інциденти та реагування на них;

38.2.9. етичні та комунікаційні аспекти використання технологій штучного інтелекту у діяльності Верховного Суду.

38.3. Ознайомлення працівників з цим Положенням здійснюється у порядку, визначеному керівником Апарату Верховного Суду.

38.4. Проходження працівниками навчання або інструктажу з питань відповідального використання технологій штучного інтелекту фіксується у порядку, визначеному керівником Апарату Верховного Суду або уповноваженим структурним підрозділом.

Стаття 39. Відкритість і суспільна довіра

39.1. Верховний Суд підтримує відкритий, відповідальний і орієнтований на права і свободи людини підхід до використання технологій штучного інтелекту в судовій адміністрації.

39.2. Узагальнена інформація про напрями використання технологій штучного інтелекту, результати, ефективність, ризики та заходи безпеки може оприлюднюватися на офіційному вебсайті Верховного Суду або в інших формах публічної комунікації.

39.3. Оприлюднення такої інформації не повинно розкривати інформацію з обмеженим доступом, персональні дані, технічні вразливості, внутрішні процедури безпеки або відомості, які можуть створити ризики для Верховного Суду, суддів, працівників чи учасників судових процесів.

39.4. Це Положення може бути предметом фахового обговорення з науковцями, представниками судової влади, фахівцями у сфері права, інформаційної безпеки, захисту персональних даних, етики та відповідального використання технологій штучного інтелекту.

39.5. За результатами моніторингу, аудиту та аналізу практики використання технологій штучного інтелекту в Апараті Верховного Суду може готуватися узагальнений внутрішній звіт, який містить інформацію про напрями використання таких технологій, схвалені системи, виявлені ризики, вжиті запобіжники, проведене навчання, узагальнений опис інцидентів без розкриття інформації з обмеженим доступом, а також пропозиції щодо оновлення цього Положення, внутрішніх процедур або навчальних програм.

Стаття 40. Перегляд і оновлення Положення

40.1. Це Положення підлягає періодичному перегляду з урахуванням розвитку технологій штучного інтелекту, змін у законодавстві України, міжнародних стандартах, судовій практиці, практиці Верховного Суду та результатів внутрішнього моніторингу й аудиту.

40.2. Перегляд цього Положення може бути ініційований керівником Апарату Верховного Суду, уповноваженим структурним підрозділом або за результатами виявлення істотних ризиків, інцидентів чи потреби в уточненні правил використання технологій штучного інтелекту.

40.3. За результатами перегляду можуть бути підготовлені зміни до цього Положення, додаткові інструкції, методичні рекомендації, типові безпечні запити, контрольні списки, форми внутрішньої фіксації використання технологій штучного інтелекту або інші допоміжні документи.

40.4. Під час перегляду цього Положення та актуалізації Реєстру схвалених систем штучного інтелекту уповноважений структурний підрозділ враховує офіційні документи, інструменти, аналітичні матеріали та рекомендації Ради Європи, CEPEJ, її консультативних і робочих органів з питань штучного інтелекту та кіберправосуддя, Європейського Союзу, ЮНЕСКО, національних органів у сфері цифрової трансформації, кібербезпеки та захисту персональних даних, а також практичний досвід Верховного Суду щодо безпечного та відповідального використання технологій штучного інтелекту. Зокрема, можуть враховуватися Європейська етична хартія CEPEJ про використання штучного інтелекту в судових системах та їхньому середовищі, методологія HUDERIA Ради Європи, Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права, Регламент (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту, Рекомендація ЮНЕСКО щодо етики штучного інтелекту, а також інші релевантні документи у цій сфері.

Стаття 41. Прикінцеві положення

41.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження, якщо інше не визначено наказом керівника Апарату Верховного Суду.

41.2. Керівники самостійних структурних підрозділів Апарату Верховного Суду забезпечують ознайомлення працівників із цим Положенням та сприяють його належному виконанню.

41.3. Уповноважений структурний підрозділ забезпечує методичний супровід застосування цього Положення, підготовку роз'яснень, ведення Реєстру схвалених систем штучного інтелекту та координацію заходів з моніторингу, аудиту й реагування на інциденти.

41.4. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до Конституції України, законів України, актів Верховного Суду та рішень керівника Апарату Верховного Суду.

41.5. Якщо положення договору, ліцензійних умов, правил користування або технічної документації системи штучного інтелекту суперечать вимогам цього Положення або створюють неприйнятні ризики для Верховного Суду, така система не може використовуватися у службовій діяльності до усунення відповідних суперечностей або ризиків.

41.6. Використання технологій штучного інтелекту в діяльності Апарату Верховного Суду має здійснюватися так, щоб поєднувати відкритість до інновацій із безумовним пріоритетом верховенства права, незалежності суддів, захисту прав і свобод людини, інформаційної безпеки та довіри до судової влади.

41.7. У строк, визначений наказом керівника Апарату Верховного Суду, уповноважений структурний підрозділ забезпечує інвентаризацію систем штучного інтелекту, що фактично використовуються в Апараті Верховного

Суду на день набрання чинності цим Положенням, їх оцінку та внесення до Реєстру або підготовку пропозицій щодо обмеження чи припинення їх використання. До завершення таких заходів допускається використання лише вбудованих офісних технологій та загальнодоступних систем штучного інтелекту для завдань низького ризику без обробки інформації з обмеженим доступом.

Файли матеріалу

[Оригінальний файл автора](#)